

Obsah/Contents

Předmluva/Foreword	8
Poděkování/Acknowledgements	10
Úvod: Vážky a lidé/Introduction: Dragonflies and People	12
Summary	13
Literatura	13
Základní charakteristika řádu vážky (Odonata)/Basic Characterization of Dragonflies – the Order Odonata	14
Systém, fylogeneze a počty druhů	14
Celkový vzhled	15
Velcí, větší, největší – k velikosti těla vážek	15
Zbarvení: standardní, ochranné i výstražné	17
Stavba těla	18
Hlava	18
Hruď	18
Zadeček	22
Základní morfologická charakteristika dílčích taxonů	22
Zvláštnosti z biologie a chování vážek	29
Vážky jako dokonalí letci	29
„Děti slunce“ s možností termoregulace	31
Rozmnožování a vývojový cyklus vážek	32
Mezidruhové vztahy	36
Jak souvisí aktivita terénních odonatologů a estetika krajiny?	36
Vážky jako predátoři	38
Vážky jako kořist predátorů	40
Zloděj kříčů: „Chyťte zloděje“ a jiné variace na téma vážky jako hostitelé parazitů	44
Praktické využití vážek jako bioindikátorů	50
Summary	51
Literatura	52
Přírodní poměry České republiky /Natural Conditions of the Czech Republic	58
Geomorfologické poměry ČR	58
Základní orografická charakteristika ČR	58
Vývoj povrchových tvarů ČR	60
Česká vysočina	60
Středoevropská nížina	61
Západní Karpaty	61
Západopanonská pánev	61
Klimatické poměry ČR	62
Klimatogenetické faktory	62
Srážky	63
Teplota vzduchu	64
Sluneční svit a oblačnost	67
Hydrologické poměry ČR	67
Vodní toky	67
Stojaté vody	68
Summary	70
Literatura	71
Česká odonatologie: historie a současnost/History of Czech Odonatology	72
Vývoj odonatologie v Čechách, na Moravě a ve Slezsku	72
Seznamy druhů a určovací klíče	74
Odonatologická bibliografie České republiky/Bibliography of the Czech Odonatology	76
Summary	90
Metodologie: východiska, sběr dat a použité postupy/Methods, Data Collection and Analyses	92
Metodika mapování a zpracování dat	92
Sitové mapování	92

Původní data programu mapování výskytu vážek	93
Získávání dat, excerptce literárních a nepublikovaných údajů	94
Databáze, zpracování dat	95
Metodika fotodokumentace vážek	99
Autorské pojetí zobrazování vážek	99
Skenování vážek	100
Nomenklatura	102
Vědecké názvy vážek a jejich synonyma	102
České názvosloví	103
Summary	104
Literatura	105
Základní rozbor výsledků/Essential Analysis of the Results	106
Faunistická prozkoumanost území ČR	106
Rozbor počtu druhů	109
Časový rozbor odonatologických dat	110
Souhrnný přehled nálezů jednotlivých druhů	114
Výskyt podle nadmořské výšky – vertikální distribuce vážek	116
Sezonní fenologie – časová distribuce vážek	123
Summary	128
Literatura	131
Biotopy/Habitats	132
Prameny a pramenné vody	133
Vodní toky	135
Stojaté vody	142
Rašeliniště	149
Specifické průmyslové antropicky ovlivněné vody	154
Terestrické biotopy	162
„Pseudohabitaty“ – ekologické pasti	165
Prostorové rozmístění vážek podle charakteru prostředí	168
Summary	170
Literatura	175
Ochrana a ohrožení vážek ČR/Protection	179
Legislativní východiska – právní normy ve vztahu k ochraně vážek	179
Právní normy České republiky před vstupem do Evropské unie	179
Legislativa EU, mezinárodní úmluvy a jejich implementace do našeho právního řádu	179
Červený seznam vážek	181
Aktivní ochrana vážek – management lokalit	186
Zásady managementu nejvýznamnějších typů biotopů, zvláště v evropsky významných lokalitách soustavy Natura 2000	187
Summary	199
Literatura	202
Biomonitoring vážek/Biomonitoring	204
Význam a obecné zásady monitoringu vážek	204
Smýkáčím metoda odchytu dospělců z vegetace	205
Metoda sběru exuvií	205
Metoda zpětných odchytů	206
Summary	208
Literatura	209
Popis druhů/Characterization of the Species	210
Vědecké názvy vážek České republiky a jejich synonyma/Scientific Names and the Synonyms	659
Literatura	664
Rejstřík, fotokredity/Index, Photocredits	665
Doplňky, poznámky/Appendixes, Notes	670
Autoři/About the Authors	671